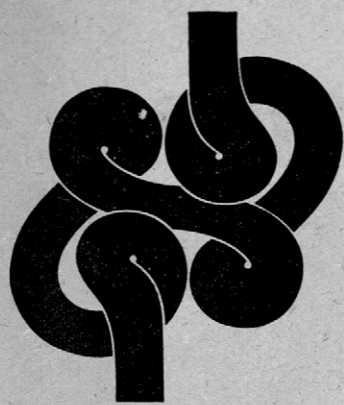

GLASILO

DELOVNEGA KOLEKTIVA LIP BLED

LETO IV.

PETEK, 15. 2. 1974

Št. 2

Ob slovenskem kulturnem prazniku

»Žive naj vsi naródi,
ki hrepene dočakat' dan,
da koder sonce hodi
prepir iz sveta bo pregnan;
da rojak
prost bo vsak,
ne vrag, le sosed bo mejak!«

(Zdravica)

Najbrž ni slučaj, da so besede največjega slovenskega pesnika za nekatere narode še danes enako pomembne, kot v času, ko je pesnik nazdravljaval pomladi narodov z željo in prepričanjem, da si bodo Slovenci priborili svobodo z bojem; z njim bodo zloмили avstrijski absolutizem.

Tako tudi ni slučaj, da je prav dan njegove prežgodnje smrti postal kulturni praznik naroda, katerega je Prešeren proslavil s svojimi pesmimi; slovenski jezik, do tedaj le jezik kmetov, jezik, namenjen le vsakdanji rabi, pa dvignil na raven drugih evropskih jezikov, kajti s pesmimi je dokazal, da se da z njim izraziti nič manj plemenitih čustev in idej, kot so jih v evropskih jezikih izražali Prešernovi sodobniki: Byron, Puškin, Hugo, Mickiewicz in drugi.

Prešeren je živel in ustvarjal v obdobju romantike, v obdobju, ki ne pomeni le odpora proti klasicizmu in prepričanju, da je umetnost namenjena le izbrancem, ampak zavestno usmerja pozornost na ljudsko umetnost, ljudski jezik in narodno zgodovino. Umetnost v tem času želi proč od prozaične vsakdanjosti v iracionalni svet — kraljestvo razpoloženj, čustev in sanj. Čustvo vlada življenju. Tudi junakom presune srce na prvi pogled:

»Zadene ga, ko se je najmanj nad'ja,
iz nje oči v srce ljubezni strela,
plamen neugasljiv je v njem vnela.«

(Krst pri Savici)

Razvoj kapitalizma in porajajoče meščanstvo sta rodila nacionalno vprašanje — prebujata se rodoljubje in narodna zavest. Iz globoke domovinske ljubezni do »Vrbe, srečne, drage domače vasi« do »dežele kranjske — prave podobe raja«, je rasla Prešernova pripravljenost na žrtve. Ustvarjal je velika dela, ki niso zrasla le iz ljubezni do rojakov, ampak do vsega človeštva. Pojavlja se topel humanizem, kakršnega si je za cilj postavila tudi naša sedanja družba.

Prešeren je občudoval ljudsko umetnost, želel pa si je nekaj več. Hotel je, da bi umetniki ustvarili de-

la, ki bi bila pomembna v svetovnem merilu in tudi namenjena vsem ljudem. Brez dvoma je sam to svojo največjo filozofijo najbolje uresničil.

Seveda pa je vse svoje življenje in veliko pesmi posvetil prav slovenskemu narodu. Prav

»Želje, da zbudil bi slovenšč'no celo,
da bi vrnili k nam se časi sreče,«

so bile motiv velikemu številu domoljubnih pesmi. S pesmimi je skušal vzgajati svoje ljudi, pogosto pa iz njih vejejo tudi kritične pripombe. Zlasti ga je razočaralo slovensko pridobitno meščanstvo, ki je znalo ceniti in spoštovati le vse tuje, za domačo poezijo in čast domovine pa ni imelo poslušha. Sviri rojake, da imamo Slovenci doma veliko lepega, zato pravi:

»... domu Kranj'c moj, zvest postan'!«

Kot vsem naprednim mislecem, so tudi Prešernu nasprotovali. Zlasti kranjski duhovščini, ki si je lastila monopol nad izobrazbo ljudstva, ni bila všeč izpoved svobodne ustvarjalne osebnosti, ki se je zavedala, da mora imeti svoboden in kulturni narod svobodno umetnost, ne pa le »koristno« literaturo:

»kak' predeluje se krompir najbolji;
kako odpravljajo se ovcam garje,
preganjajo ušivim glavam gnide...!«

Cep rav je bil boj političen, so ga zakrili s plaščem kulture. Prešeren je bil vztrajen borec, vendar so ga nasprotja počasi strla. Pridružili so se še neuspehi v osebni življenju, tako da je videl izhod le še v smrti; ta mu je »ključ, vrata, srečna cesta, ki pelje nas iz bolečine mesta, tje, kjer trohljivost vse verige zgrudi.«

Soneti nesreče so izpoved modernega pesnika v buržoazni družbi, obtožba preganjalcev in krivičnosti, zato se počasi vdaja v usodo:

»Naprej me sreča gladi ali tepi,
me tnalo našla boš neobčutljivo.«

In ko se ob obletnici smrti spominjamo Prešernih pesmi, govorimo lahko o nesmrtnosti človeškega ustvarjalnega dela. Posameznik sicer umre, toda v delih, s katerimi je dvigal in bodril ljudstvo, živi in bo živel večno, tako kot je nekje sam zapisal:

»Naj zgrudi smrt človeka, človeštvo ostane;

z njim do poznega še veka živi, kar zanj storim!«

Oktohrska revolucija 1917 se smatra začetek nove politične ere v svetu — socializem.

Več kot pol stoletja je minilo od tistih dni, ki so pretresli svet. Mnogi so smatrali, da je to slučajnost v zgodovini človeštva. Danes pa vemo, da je bil to začetek razpadanja kapitalizma. Več kot pred pol stoletja so se začele uresničevati velike misli Marxa, Engelsa in Lenina. Zato bo slava oktobrske revolucije vedno odsev osvobodilne borbe delavskega razreda celega sveta.

Vladimir Iljič Lenin je umrl pred 50 leti točno 21. 1. 1924 v Gorkih pri Moskvi. Umrl je Lenin, ostal je leninizem, strategija in taktika revolucionarnega delavca.

Lenin živi v našem času, kot velik revolucionar, ki je sicer sklepal kompromise, a ne na račun končnega cilja. Predvsem pa je še danes živa njegova konkretna zgodovinska metoda. Ta pa zahteva ne da samo poglobljeno spoznavamo rezultate Leninove izvirne misli, marveč predvsem, da njegovo metodo uporabimo za raziskovanje problemov našega časa.

V spomin na 50-letnico smrti velikega Lenina, je občinska konferenca zveze komunistov skupaj z družbeno-političnimi organizacijami radovljiške občine organizirala centralno proslavo v festivalni dvorani na Bledu. Na proslavi so sodelovali združeni moški zbori iz Kroke, Podnarta, Radovljice in Zasipa, tridesetčlanska recitatorska skupina, Osnovna šola Anton Tomaž Linhart iz Radovljice ter harmonikarski orkester glasbene šole iz Radovljice. Ob tej priliki so v Zvezo komunistov sprejeli 30 mladih. Uvodno besedo o veličini velikega Lenina pa je podal narodni heroj Tone Dežman.

Da Lenin živi med nami, smo dokazali s polnoštevilno udeležbo na proslavi.

Ob 50-letnici smrti Vladimira Iljiča Lenina

Vsi narodi bodo dosegli socializem, to je nujno, toda ne bodo ga vsi dosegli na enak način. Vsak bo prinesel nekaj svojega v to ali ono obliko demokracije, v to ali ono enačico diktature proletariata, v takšnem ali drugačnem tempu socialističnega spreminjanja različnih plati družbenega življenja.

Ce kdo poskuša doseči socializem po kakšni drugi poti in ne po poti politične demokracije, bo nujno prišel do absurdnih in reakcionarnih sklepov, ki bodo absurd-

ni in reakcionarni, tako v gospodarskem kot političnem oziru.

V. I. LENIN

V. I. Lenin

Lenin je bil vključno s svojimi spontanimi in živčnimi reakcijami, zvest načelom bivših velikih asketov revolucije.

Vesilil se je življenja, poznal je humor. Užival je vse, kar mu je lahko nudilo življenje, od lova, ribolova, šahiranja do branja Puškina in Tolstojca, do vdanosti pravega človeka.

Zato Lenin ni poznal nič takšnega, kar bi le od daleč spominjalo na nečimrnost. Noben uspeh mu ni stopil v glavo, noben poraz ga ni podrl. Zanj ni

bilo položaja, na katerega človek ne bi bil sposoben reagirati.

Leninova trezna preprostost je navduševala množico. Kot nasprotje dotedanjim tipom velikih revolucionarjev pa je bil Lenin ljudski tribun brez primere.

Težka politična situacija v tedanji Rusiji je na Lenina tako močno delovala, da se je temeljito pripravil na preobrat v Rusiji.

Novembra 1905 se je Lenin vrnil iz inozemstva v Rusijo, 7. decembra istega leta pa je bil že prvi oborožen upor v Moskvi. Vendar zaradi nesložnosti, je bil ta upor že v noči od 18.—19. decembra zatrt. To pa je bil začetek vrenja in priprava na revolucijo.

Predvsem v letih 1912—1914 je bil v Rusiji čas, ko so se revolucionarji organizirano začeli pripravljati na oborožen upor.

Že tako težak položaj je le-tega še poslabšala 1. svetovna vojna. Porazi carske vojske na frontah, reakcionarna politika carske Rusije, uničenje in glad, vse to je še pospeševalo priprave delovnih ljudi na revolucijo pod vodstvom buržuazije in Lenina.

Začetek oboroženega boja je naznanila »Aurora« 7. decembra 1917. Rdeča garda je v Petrogradu pripravila preko 20.000 oboroženih mož, v Moskvi 12.000, v Kijevu 5000, v Harkovu 3500. Skupno je bilo pripravljenih na oborožen upor preko 200.000 rdečegardistov. Resolucijo za preobrat so sprejeli na konferenci v Petrogradu na predlog Lenina.

**Dopisujte
v Glasilo**

Izvolili smo samoupravne organe

S sprejetjem samoupravnega sporazuma o združevanju v DO LIP, lesna industrija Bled, ki je bil podpisan 27. decembra lani, je bilo tudi že sprejeto, koliko in katere skupne samoupravne organe bomo imeli. Prav tako so tudi vse naše temeljne organizacije združenega dela sprejele svoje statutarne sklepe, v katerih so določili, katere samoupravne organe bo imela posamezna temeljna organizacija združenega dela.

Volilne komisije, katere so bile imenovane na zborih delavcev so tako izvedle volitve v skupne samoupravne organe in samoupravne organe temeljnih organizacij združenega dela dne 18. jan. 1974. Ta dan so bili izvoljeni delegati v skupni delavski svet, v odbor samoupravne delavske kontrole DO in delegati za arbitražo, t. j. arbitri. Prav tako pa so bili tega dne izvoljeni tudi delavski sveti TOZD, svet delovne skupnosti skupnih služb, odbori za urejanje medsebojnih razmerij delavcev v združenem delu in odbori samoupravne delavske kontrole v temeljnih organizacijah združenega dela. Svojega delavskega sveta in odborov nima samo TOZD trgovina na drobno, katero upravljajo vsi zaposleni in imajo samo zbor delavcev.

Za delegate v skupni delavski svet so bili izvoljeni: v TOZD »Tomaž Godec« Boh. Bistrica Edo Krapež, Franc Urbanc, Janez Kovačič, Alojz Sitar v TOZD Bled Anton Dežman ml., Jurij Jan, Silvo Arh, Janko Justin v TOZD Podnart Franc Sitar, Alojz Tomažin, Pavla Urbanč v TOZD Mojstrana Jože Makovec, Janez Milonik, Peter Robič v TOZD trgovina na drobno Marija Gričar, Otorino Sorli, Metka Poljanec v delovno skupnost skupnih služb Zvonko Jirasek, Ivan Bernard, Anica Veber, Stanko Iskra

Skupni delavski svet sestavlja 12 delegatov, in sicer po dva delegata iz vsake TOZD in dva delegata iz delovne skupnosti skupnih služb. Temeljne organizacije združenega dela so sicer izvolile več delegatov, vendar pa bodo na zasedanje skupnega delavskega sveta delegirale vsakokrat le po dva delegata. Skupni delavski svet je že tudi imel prvo zasedanje, na katerem je bil izvoljen za predsednika tov. Stanko Iskra, za namestnika predsednika pa tov. Jurij Jan.

V odbor samoupravne delavske kontrole DO pa so bili izvoljeni: Pavel Malej Rudi Eržen Ivan Peteh Milena Prešeren Jože Mežik ml. Stefan Banko

Za člane arbitraže — arbitre pa so izvoljeni:

Janez Jensko, Stefan Fujs, Franc Pretnar, Marija Vidmar, Janez Cundrič, Anton Golc, Jerica Por, Albin Rutar, Jože Košir, Alojz Kopavnik, Kristina Mežik, Tomaž Ravhekar, Vinko Benedik, Ivanka Miklavčič, Pavel Trpinc, Janez Varl, Marija Gričar, Tončka Dežman, Metka Poljanec, Otorino Sorli, Anton Sedlar, Silva Jeglič, Franc Zerovc in Alojz Robič.

V delavske svete, odbore samoupravne delavske kontrole in odbore za medsebojna razmerja delavcev v združenem delu v temeljnih organizacijah združenega dela pa so bili izvoljeni: TOZD lesna predelava »Tomaž Godec« Boh. Bistrica: (glej članek o volitvah v TOZD »Tomaž Godec« Boh. Bistrica) TOZD lesna predelava Bled

Delavski svet

Andrej Maček, Vinko Pokljukar, Alojz Bric, Roman Golja, Rezka Kelbl, Milan Knafelj, Ivan Korošec, Vinko Ambrožič, Antonija Cupar, Franc Jakopič ml., Mihaela Jakopič in Janez Skalič.

Odbor samoupravne delavske kontrole

Ivan Peteh, Anica Černe, Peter Cvenkelj, Boris Hikel, Anton Kristan.

Odbor za medsebojna razmerja delavcev v združenem delu

Anton Železnikar, Anton Golc, Alojz Bric, Franc Colja in Zdravko Knaflič TOZD lesna predelava Mojstrana

Delavski svet

Branc Janez, Čebulj Marija, Makovec Jože, Mežik Jože, Mežič Kristina, Milonik Janez in Ravhekar Tomaž.

Odbor samoupravne delavske kontrole

Leopold Kovačec, Miro Lojovec in Jože Mežik ml.

Odbor za medsebojna razmerja delavcev v združenem delu

Janez Branc — Rateče, Franc Rabič in Božena Vrginc TOZD lesna predelava Podnart

Delavski svet

Kati Eržen, Franc Sitar, Janez Varl, Ivanka Miklavčič, Vencelj Golob in Alojz Tomažin.

Odbor samoupravne delavske kontrole

Rudi Eržen, Stane Miklavčič in Dane Prevc

Odbor za medsebojna razmerja delavcev v združenem delu

Janez Rozman, Valentin Bohinc in Peter Arh Delovna skupnost skupnih služb

Svet delovne skupnosti

Anton Noč, Peter Debelak, Jože Toman, Ciril Kraigher, Miha Koman, Marija Urankar, Marija Košir, Ivanka Koselj, Lovro Vojvoda in Zorica Jevremovič.

Odbor za medsebojna razmerja delavcev v združenem delu

Franc Lap, Jaka Repe, Janez Stare, Anica Praprotnik in Tončka Čop

Tudi delavski sveti TOZD in svet delovne skupnosti skupnih služb so že imeli svoja prva zasedanja, na katerih so izvolili svoje predsednike in izvršilne samoupravne organe.

Vsem izvoljenim delegatom in članom vseh naših samoupravnih organov čestitamo in jim želimo pri njihovem delu mnogo uspehov.

Rezultati

volitev v organe samoupravljanja v TOZD lesna predelava »Tomaž Godec«, ki so bile 18. 1. 1974

V DELAVSKI SVET so bili izvoljeni:

iz oddelka opažnih plošč

Sodja Metka in Zalokar Janko

iz oddelka žaga

Cvetek Janez in Arh Jakob

iz oddelka ISO-SPAN

Bolčina Alojz in Mencinger Viktor

iz kovinskega oddelka

Odar Jože in Rozman Franc

iz pomožnih služb

Malej Metod in Rabič st. Slavko

V odbor samoupravne delavske kontrole so bili izvoljeni:

iz oddelka opažnih plošč

Zalokar Anton

iz oddelka žaga

Krapež Edo

iz oddelka ISO-SPAN

Crnko Jože

iz oddelka mizarska delavnica

Žnidar Janez

iz kovinskega oddelka

Pirih Marjan

iz pomožnih služb

Pintar Jože

V odbor za medsebojna delovna razmerja so bili izvoljeni:

iz oddelka opažnih plošč

Čufar Zalka

iz oddelka žaga

Kravanja Anton

iz oddelka ISO-SPAN

Godec Tomaž

iz kovinskega oddelka

Iskra Peter

iz oddelka mizarska delavnica

Markelj Anton

iz pomožnih služb

Hodnik Stanko

Stanko Iskra, predsednik SDS

Kako smo daleč?

O prizadevanjih za čimprejšnje uresničanje neke oblike združevanja z delovno organizacijo Gozdno gospodarstvo Bled in sestavljeno organizacijo združenega dela Slovenijales, smo se že večkrat razgovarjali z več ali manj splošnimi ugotovitvami o koristih in poteh združevanja.

Komisija za integracije, ki jo je na predlog sekretariata ZK imenoval centralni delavski svet LIP Bled, pospešeno dela na pripravi osnutka samoupravnih sporazumov. Tudi za obe sprejete omenjeni organizaciji združenega dela delata komisiji za pripravo osnutkov sporazumov, ki jih bomo skupaj uskladili.

Komisija je z Gozdnim gospodarstvom Bled že postavila izhodišča za združevanje in bo okrog 10. februarja pripravljen osnutek samoupravnega sporazuma za dopolnila in razpravo v kolektivu.

Povedati moramo, da predvidevamo, da bodo v tem polletju sprejeli sporazum tudi vsi delavski temeljni organizaciji združenega dela obeh delovnih organizacij, da se združita v sestavljeno organizacijo združenega dela gozdarstva in lesne industrije.

Izhodišča in vsebino sporazuma bomo obravnavali po objavi v Glasilu, na sestankih in zborih z namenom, da bo sleherni seznanjen in sporazumen s tako pomembnimi ukrepi, ki bodo vplivali na razvoj in boljše prihodnost obeh kolektivov. Vsaka dobra misel in predlog za dopolnilo vsebine samoupravnega sporazuma bosta koristila posamezniku in skupnosti.

Za sodelovanje s Slovenijalesom, ki je med največjimi našimi specializiranimi sestavljenimi organizacijami združenega dela v panogi trgovanja z izdelki lesne industrije, surovinami in materiali, smo predvideli drugačno obliko, in sicer poslovno sodelovanje v smislu samoupravnega sporazuma. Tudi osnutek tega pripravljata komisija in predvidevamo, da bo pripravljen že v februarju tega leta. Omeniti je potrebno, da s Slovenijalesom že sedaj dosegamo promet prodaje — nakupa, skoro 4 milijarde starih din, ker je ta poslovni stik že dal določene dobre rezultate.

Vzorec sporazuma, ki so ga sprejele neke druge organizacije za podobno sodelovanje, naša komisija še ni predelala za naše pogoje.

Na kratko smo opisali dejavnost, ki jo razvijamo za uresničevanje ustavnih amandmajev za koristi in uveljavljanje pravic iz dela vseh delavcev sodelujočih delovnih organizacij.

Slavko Pirc

ing. Hočevnar Jurij

Načrti

Veliko načrtov je napravljenih, precej manj pa je narejenega po teh načrtih. Večini nerealiziranih načrtov botruje miselnost, da se delo začne z lopato in klavdom. Kaj je načrt, še danes mnogi odgovorni kadri ne pojmujejo prav natančno. Zaradi tega začnemo, popravljamo, nadaljujemo razdvojeni, neenotni; rezultati pa se odmakajo in dražijo.

Najbolj preprost načrt mora temeljiti na dosežkih dela miselnega ali fizičnega. Realnost načrta se lahko ocenjuje samo po tem, če smo uporabili že znane elemente v pravem razmerju in nekoč preje opravljeno delo ali misel nadaljujemo do konca. Vse drugo je samo predvidevanje, ki ima lahko večji ali manjši riziko doseganja. Čestokrat slišimo: »to je pa zares drzen načrt«, toda takrat moramo vedeti, da gre v glavnem za loterijo. Resna družba ima trdne osnove in se jih tudi drži, loterijo pa ima le za dopolnilo, kadar je vsemu z ekonomičnimi rezervami zadoščeno, za delo in stalen napredek.

Naša izhodišča za načrte niso vedno tako trdna izbrana. Še huje pa je, da se že izbrana izhodišča, kljub načrtom, nenačrtno menjajo.

Svobodna menjava dobrin na vseh trgih, ki so različno usmerjeni, zahteva dosti večje znanje in podatke, kot pa v zaključnem krogu potrošnikov. Podjetje, ki v več ali manj ustaljeni obliki nastopa kot producent, lahko s svojo solidnostjo in trajanjem vpliva na trg, tudi če ni vsem oblikovnim muham zadoštilo. Kadar gre za izdelke, katerih funkcionalnost je bistvenejša od oblike, ima cenovni odraz realizacije manjši poudarek.

Zagotovo lahko vem, da pri takih izdelkih ni tolikih oscilacij, kot pri izdelkih, ki so izključno vezani na standard potrošnika.

Naše podjetje s svojim izdelnim programom lahko štejemo med nujna reproduktivna podjetja, ki oskrbujejo drugi največji potrošni krog — gradbeništvo, takoj za prehranbeno potrošnjo. Gradbeništvo, za katerega proizvajamo 90 % izdelkov, je v svojih načinih dela dokaj različno. Od najbolj enostavne individualne gradnje pa tja do razvite industrijske gradnje, uporablja gradbeništvo tudi vse stopnje obdelave polizdelkov. Poleg vsega tega pa se pojavljajo še trgovina s svojimi načini transporta, skladiščenja in tržnega oblikovanja.

Vprašajmo se ali lahko vse to obvladamo — sočasno prav gotovo ne. To rešujemo z obdobjimi spreminjanji in to v tako

kratkih intervalih, da porabimo več kot četrtino proizvodnega in poslovnega časa za to, v glavnem neplačanega. Upam, da sem v svojem razmišljanju našel še koga, ki bi v podjetju poskušal razčistiti te pojme.

Predvsem velja ugotoviti, da mora načrtovanje izdelka in njegova primerjalna ekonomika zajeti celoten proces, od nastanka potrebe in oblike izdelka, do končne uporabljenosti. Naloga usmerjevanja je predvsem v tem, da nakaže najboljšo tehnološko in ekonomsko možnost. Celoten proces je možno vedno deliti na faze. Opazovanja in analize dajejo za ta odločanja dva bistvena podatka.

In sicer:

— Proizvajalec, ki se je vključil v proces na začetku in finalizacijo prepušča drugim, ima sicer navidezno enostavnejše delo, če ne upošteva zahtevnosti in širine variacij, ki jih terjajo od njega končni oblikovalci. Kar pa tiče cenovnih učinkovanj pa lahko rečemo, da prvega zadenejo problemi surovin, ki jih skoraj nikoli ne more povsem prenesti tudi naprej. Prav tako pa pobere največ končnih učinkov trga v negativni smeri, ker jih vsi, ki so bliže zaključku procesa, preje zaznajo in se za riziko zavarujejo že z zadostnimi rezervami in to zopet na račun prvega. Fazni proizvajalec se skuša zavarovati tako, da hitreje

menja artikla in z zmanjševanjem obsega povzroča povpraševanje in interesnost. Toda to zadnje je še kako drago.

— Proizvajalec, ki pa je večino procesa zajel sam, ne more sicer učinkovati v asortimanu, ima pa znotraj procesa enega artikla več možnosti in si eventualno izbira učinkovitejšo fazo, če mu to možnost daje krog kooperantov. Cenovne učinke usmerja tja, kjer pričakuje boljše rezultate; skratka ima širše možnosti. Zdaj pa se vprašajmo, kje smo mi in v kaj se usmerjamo.

Če hočemo biti odkriti potem priznajmo, da pravega koncepta nimamo, zato je naše načrtovanje le zgolj ugibanje. Vemo le to, da moramo imeti toliko ostanka dohodka, kolikor znašajo naše obveznosti do članov kolektiva in do družbe. Razširjena reprodukcija v pravem pomenu besede pa je povsem neznan iz našega načrtovanja.

Plan za leto 1974 ima veliko neznank, ki sicer nastajajo v glavnem izven našega vpliva, veliko pa je tudi takih, ki nastajajo zaradi naše neenotnosti. Če bomo miselnost delitve še naprej tako razvijali in postavljali v ospredje, pri tem pa zavestno zanemarjali pridobivanje sredstev za delitev, se bomo znašli pred problemom, KAJ DELITI!

Na rob dogodkov . . .

Konec starega in začetek novega leta smo preživel v sredi živahnih razprav in ukrepov uresničevanja ustavnih amandmajev in uveljavljanja delavskega samoupravljanja.

Prav tako živo smo delovali na področju integracij in poslovnih povezav, ki naj bi nam v prihodnje dala trdnjša in trajnejša zagotovila naših osnovnih pravic t. j. pravice do dela. Vsa ta dogajanja so bila pri nas tako živa, da nekatera druga vsakoletna in za življenje podjetja nujna opravila, kot na primer sprejemanje letnega plana, niso bila deležna tako širokih in kritičnih razprav kot običajno. Resnici na ljubo moram naglasiti, da so strokovne službe in vodje

TOZD pri sestavi plana močno lomili kopja, vendar menim, da je za uspešno izvedbo nekega načrta to premalo. Premalo zaradi tega, ker ne vemo, kaj o tem programu mislijo njegovi neposredni uresničevalci.

Zakaj postavljam ta problem v ospredje. Iz več razlogov. Prvič nam je praksa pokazala, da vodi taka pot v nenehne konflikte znotraj podjetja, ruši ustvarjalnost zaposlenih in kvarno deluje na medsebojne odnose, drugič pa si glede na pričakovano **zaostritev pogojev poslovanja v letu 1974** ne smemo dovoliti nobenih »domačih« spodrslijajev. Dogodki v svetu si slede s filmsko naglico in nas iz dneva v dan presenečajo z vedno novimi ugotovitvami, da bo leto 1974 le-

to gospodarskih zaostritev, leto recesije in da bodo posledice takega stanja imele svoj odraz tudi v socialističnih deželah, torej tudi pri nas. Prav ta spoznanja bi nas morala vse vzpodbuditi k intenzivnejšemu iskanju in izkoriščanju vseh lastnih možnosti, tako notranjih kot zunanjih, ki jih imamo na razpolago za doseg čim ekonomičnejšega in rentabilnejšega poslovanja.

Glede na začetek poslovnega leta in potrditev zgornjih zaključkov in ugotovitev mislim, da bi bilo prav, če vam v nadaljevanju ponovno osvežim članek iz »Dela« dne 1973 pod naslovom »Senca recesije nad Zahodno Evropo«.

IMJ

Senca recesije

»Delo« 8. 12. 1973

Zahodni Evropi grozi — potem ko je sedem in več let pasla debele krave — huda gospodarska recesija: celo najbolj optimistične napovedi za prihodnje leto operirajo z negativnimi točkami in če se bodo te »optimistične« napovedi tudi uresničile, bo v deželah EGS konec prihodnjega leta šest do osem milijonov brezposelnih. Podatki, ki se natekajo iz posameznih držav, ne obetajo nič dobrega: monetarna kriza s strahovitim nihanjem cen zlata, inflacija in socialni nemiri so atributi praktično vseh gospodarskih ocen, ki prihajajo iz Velike Britanije, Francije, ZRN, Italije, Nizozemske in ostalih.

Vsi ti elementi so se v prognozah pojavljali že v začetku tega leta, toda naftna kriza je sodu izbila dno: prav konec minulega meseca je ena od bruseljskih komisij, ki jo sestavljajo »evrokrati«, objavila študijo o perspektivah gospodarske konjunktore držav EGS v letu 1974 in spremnemu komentarju dodala dva prilastka, ki sta ocene opredelila kot »dramatične« in hkrati »optimistične«. Že takšna poroka med obema prilastkoma obeta izredno slabo letino — ta naj bi bila namreč »dramatično« slaba, pri čemer pa so ocene »evrokratov« postavljene v najbolj optimistični perspektivi, se pravi, da bodo gospodarski rezultati prihodnjega leta lahko slabši, nikakor pa ne boljši. In po teh »najbolj optimističnih« ocenah naj bi proizvodnja v državah EGS prihodnje leto upadla za najmanj dva odstotka (namesto štiriinpol odstotka povečanja), narodni dohodek naj bi se zmanjšal za okoli 6,5 odstotka, brezposelnost pa naj bi se v prizadetih državah z dveh odstotkov aktivnega prebivalstva povzpela na 4 do 5 odstotkov. Ali v absolutnih številkah: konec prihodnjega leta naj bi imela zahodna Evropa šest do sedem milijonov brezposelnih.

Takšna protislovja v bazi kajpak odsevajo — in to je za marsikatero zvestega privrženca ideje zahodnoevropskega političnega združevanja huje kot vse ostalo — tudi v politični nadgradnji. Potem ko je bližnje-vzhodno vojno doživela in preživela popolnoma v senci velikega partnerja z druge strani oceana in, kar zadeva njeno ravnanje, ves čas po izbruhu zadnje vojne med Izraelom in arabskimi državami ni prišla dlje kot do besed in deklaracij, je EGS prav v minulih desetih dneh pokazala, kako ranljiva je njena strnjnost. Razpoke so zazevale prav tedaj, ko je bilo treba najti odgovor na energetske težave. EGS se je razšla, ko je bilo treba pod konec minulega meseca odločiti o gradnji tovarne za oplemenitenje uranove rude, goriva, potrebnega za serijo načrtovanih jedrskih električnih central. Šest držav s Francijo na čelu hoče graditi naprave, ki bodo delovale »neodvisno od ZDA«, se pra-

vi po postopku, ki je sicer malce zastarel, vendar zanesljiv in predvsem takšen, da ga Francozi tehnološko obvladajo. Ostalim trem članicam — ZRN, Veliki Britaniji in Nizozemski — pa je bolj pri srcu novejši centrifugalni postopek obogatitve uranove rude. Vnovič in še bolj boleče se je deveterica razšla na sestanku zunanjih ministrov EGS v Bruslju tretjega decembra, na sestanku, ki naj bi prinesel skupen odgovor EGS na težave, ki jih imajo te dežele spričo »naftne krize«. Ministri so v Bruslju popolnoma odpovedali: po eni strani niso pokazali nobene pripravljenosti razdeliti si teže posledic, ki jih nalaga zapiranje naftnih pip na Bližnjem vzhodu, po drugi strani pa niso pokazali nobene pripravljenosti, da zadevo rešijo po diplomatski poti, se pravi, da privolijo v zahteve arabskih držav, ki terjajo od zahodne Evrope »ne besed, marveč dejanja« (konkreten pritisk na Izrael) in so v zameno pripravljene vnovič odpreti naftne pipe.

Ministri so se razšli in odločitev preložili na sestanek, ki ga bodo imeli sredi meseca na Danskem. Toda vprašljivo je, ali bodo diplomacije devetih držav EGS v kratkih štirinajstih dneh zakulisne diplomatske dejavnosti izgladile vse nacionalne egoizme, ki jih je potegnili na dan naftna kriza. Namesto upanja se je minule dni širil strah — strah, da bodo tiste države EGS, ki so sposobne za nafto plačati nekaj več (posebej ZRN), to tudi storile, na škodo manj bogatih sorodnikov v skupnosti.

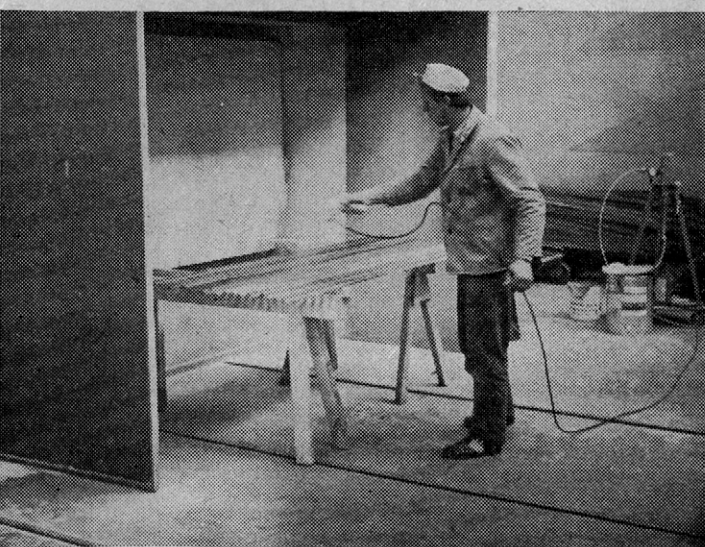
Kakšno je ozračje nemoči v EGS, pa priča komentar enega od visokih evropskih funkcionarjev po ponedeljkovem sestanku ministrov v Bruslju: »Če pogledamo stvar od kraja v oči, pričakuje Evropa, da bo njeno naftno krizo rešil Kissinger.« Smisel teh besed je takšen: Evropa brez solidarnosti in brez dogovora za aktivno politiko na-

sproti arabskim državam ostaja v tej krizi politični pritlikavec, odvisen od dobre ali slabe volje velikega partnerja z druge strani Atlantika.

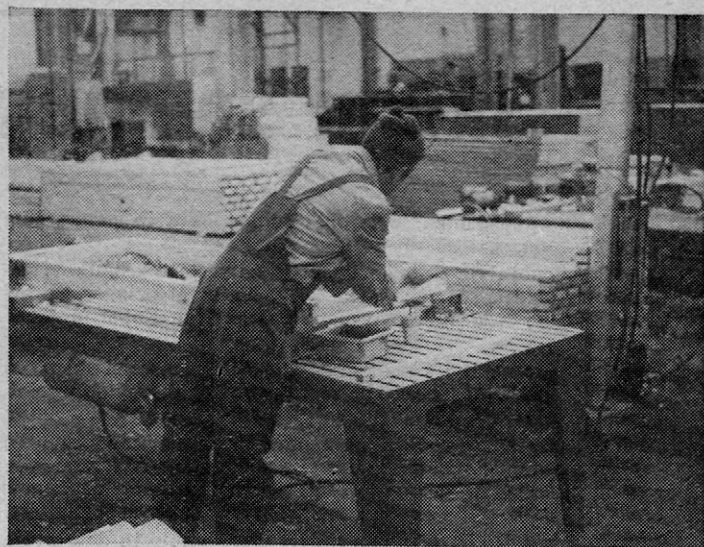
Ta partner pa se spričo krize začenja zavedati tudi svojih koristi. Resni analitiki stanja na mednarodnem trgu sodijo, da bo moralo 24 najbolj razvitih držav prihodnje leto za nafto plačati kakih petnajst milijard dolarjev več kot doslej. Le manjši del tega bremena bo padel na ZDA, ki so večji del odvisne od lastne energetske baze. Ena od logičnih posledic teh razmišljanj bi lahko bila, da bo ameriško blago že prihodnje leto na svetovnem trgu rahlo cenejše od evropskega in japonskega — in zato bolj konkurenčno. Spričo česar ni moč pričakovati od Kissingerja, da bo hkrati s tem, ko bo reševal bližnjevzhodno krizo, tudi s pretirano vneto odpiral arabske pipe za zahodnoevropske države.

Nobena dežela ni otok v sodobnem svetu in od vseh še najmanj Jugoslavija. Če zahodna Evropa v prihodnjem letu ne bo znala zaustaviti gospodarske recesije, ali, govorec o stvari s stališča diplomatske operative, če v kratkem času ne bo ponudila arabskim državam aktivnejše, bolj stvarne podpore, se lahko že v začetku prihodnjega leta znajde v še hušji energetske krizi, ki bo neizogibno sprožila recesijske mehanizme, inflacijo in brezposelnost. To pa za nas, ki imamo v zahodni Evropi milijon delavcev zdomcev pomeni, da se bomo morali pripraviti na njihovo vrnitev domov z ukrepi, ki bodo vsaj delu vračajočih se omogočili, da se vključijo v proces ustvarjanja materialnih dobrin na domačih tleh — kar vsekakor ne bo lahka naloga. Zgornja povezava vzrokov in posledic pa bodi tudi del odgovora tistim, ki se včasih sprašujejo — pozabljajoč, kako globoki so predvsem načelni razlogi naše politike — zakaj je Jugoslavija tako vneto pri naporih za reševanje krize na Bližnjem vzhodu.

Tudi zato, ker nobena država ni otok.

Furnirana krila se lakirajo v traku, letvice za stekla pa se ločeno lakirajo s pištolo kot kaže zgornji posnetek.

Sestava podboja B-2 v novi hali na Rečici. Način dela se bistveno ne razlikuje od prejšnjega v starih prostorih, toda pogoji dela so veliko boljši

Ob 8. marcu — Dnevu žena

Ako hočemo prav do-
umeti pomen vsakoletnega
praznovanja, ki je posve-
čeno naši ženi — materi,
njeni mednarodni borbi
za svetovni mir, njeni bor-
bi za dostojno preskrbo
družine in vzgoje otrok v
socialističnem duhu, mo-
ramo prisluhniti njenim
težavam, ki stoje vsak
dan pred njo in pregleda-
ti njeno revolucionarno
pot.

V težkem boju zoper iz-
koriščanje in zapostavlja-
nje delovnega človeka na-
sploh, posebno pa še že-
na, je osmi marec pomem-
ben mejnik. Čeprav je do-
ba praznovanj tega praz-
nika v razvoju razmerno
zelo kratka doba, vidi-
mo, da je zahteva po žen-
ski volilni pravici postav-
ljena na demonstracijah
ameriških socialistov os-
mega marca 1909 postala
splošno načelo vseh žena
na svetu v borbi za njeno
enakopravnost, oziroma
za vse njene politične, ka-
kor tudi ostale pravice.
Zato so naslednje leto na
predlog Klare Zetkin, so-
cialistke na drugi menda-
rodni konferenci razgla-
le prav 8. marec za med-
narodni borbeni ženski
dan, za dan mednarodne
mobilizacije najširših žen-
skih množic za boj proti
izkoriščevalcem delovnega
ljudstva. Da je bil ta boj
doslej tako uspešen gre
zahvala predvsem našim
ženam in pa dejstvu, da
so bile vse pravice žena
od vsega začetka tudi te-
meljni sestavni del politič-
nega boja delavskega raz-
reda. Mnogo je bilo hude-
ga in grenkega v preteklo-
sti ter mnogo prizadevanj,
da so se žene pri nas os-
vobodile družbenega in
družinskega jarma, kateri

jih je tiščal k tlom že od
samega razvoja človeške
družbe. Pri nas je ta boj
končan, v mnogih tujih
državah pa ta še vedno
terja ogromne žrtve in
napore vseh napredno mi-
slečih žena. Naša zmago-
vita NOB proti okupator-
ju in zmaga nad njim je
bila obenem tudi borba
žena za svoje pravice. Ma-
ti, ki je dobra po naravi
je bila neenakopravna in
žrtve trpke usode je šla
odločno v boj za svoje
pravice. Okoli dva milio-
na žena se je borilo v voj-
nih enotah ter v zaledju
proti okupatorju. Okoli
sto tisoč se jih je borilo
s puško, od teh jih je
padlo okoli 25.000, okoli
40.000 je bilo ranjenih, tri
tisoč žena pa je danes in-
validov.

V novi Jugoslaviji so se
žene enakopravno vključi-
le v politično in gospodar-
sko življenje in kot take
imajo polno pravico sode-
lovanja pri izbirljanju na-
ših pogojev. Naša Ustava
in drugi zakoni so jim
priznali vse pravice, po-
stale so enakopravne mo-
škim na vseh gospodar-
skih in družbeno politič-
nih področjih. Mnogo je
pomembnih zakonov, ki
ščitijo našo ženo in dru-
žino. Po stoletnem zapo-
stavljanju je postala žena
v naši socialistični družbi
dokončno svobodna.

Iz skromne, v dobroti
radozarne za družino je
postala borka za srečnejšo
bodočnost svojih otrok.

Ob vašem prazniku vam
drage matere in žene če-
stitamo, čestitamo k va-
šim lepim uspehom, če-
stitamo k vašemu zaupa-
nju, ki ga gojite do dela
in naše družbene skupno-
sti.

Izvolili smo odbor sindikalne organizacije

V januarju 1974 so bili zaklju-
čeni zbori članov sindikata. Iz-
volili smo nove člane ali podal-
jšali mandat starim odbornikom,
ki nas bodo zastopali v petih
osnovnih organizacijah sindikata
in konferenci, ki bo sestavljena
iz delegatov TOZD in skupnih
služb podjetja.

Sestav novih odborov je zado-
voljiv saj so v njih zastopniki
žensk, mladine in drugih politič-
nih organizacij. Gotovo pa bomo
vsi zadovoljni če bodo izvoljeni
tudi prizadevni saj smo jih kot
take tudi volili.

Na področju sindikata bo tudi
marsikaj novega, spremenjenega
ali dopolnjenega. To bo določeno
s pravili, ki bodo dala še poseb-
ni poudarek o sodelovanju s
samoupravljanjem in se eno od
prvih točk glasi:

— Osnovna organizacija sindi-

kata naj bo sestavni del samo-
upravljanja delavcev v njihovi
delovni skupnosti.

Delavci so v OOS zato da
bi v njej razpravljali o samo-
upravljanju, ustvarjali možnosti
za uspešno delovanje članov v
samoupravnih organih, spreml-
ljali in organizirano premagovali
odpore proti razvijanju sociali-
stičnih samoupravnih odnosov.

Veliko bo zapisanega v pravi-
lih, da pa ne bo le na papirju
pa smo in bomo odgovorni vsi
člani sindikata in s tem kolek-
tiva.

Gotovo bodo člani — odbor-
niki naših sindikatov z veseljem
sprejeli zdravo kritiko s še bolj
zdravimi predlogi kako odpraviti
vse tisto kar nas ovira na poti
k še boljšemu napredku našega
podjetja in s tem napredka nas
samih.

SI

Sklepi samoupravnih organov

SDS

1. Za predsednika je izvolil Stanka Iskra in namestnika Jurija Jana.

2. Imenoval je delovno komisijo za sestavo osnutkov statutov v sledeči sestavi: Janez Žitnik, Franc Mencinger, Zdravko Knaflič, Jože Mulej, Avgust Delavec, Ivan Robič in Jelka Kunej.

3. Ob seznanitvi s planom za leto 1974 je sprejel sklep, da je treba podvzeti vse ukrepe za vzpostavitev discipline v celotnem kolektivu.

4. SDS je na podlagi obravnave gradiva samoupravnega sporazuma o ustanovitvi konzorcija za izgradnjo ATC Kranjska gora mnenja, naj bi v konzorcij pristopili z enim deležem v višini 100.000,— din po čl. 9 sporazuma brez obveznosti.

Predlaga DS TOZD, da o zadevi razpravljajo in dajo svoja soglasja h gornjemu predlogu SDS.

5. V skladu s sklepom CDS, da se ustanovi obratna ambulanta na Bledu je SDS potrdil osnutek pogodbe med ustanovitelji (GG Bled, Veezine Bled in LIP Bled) in Zdravstvenim domom Jesenice.

6. Na predlog sindikalne organizacije je SDS odobril 10.000 dinarjev prispevka za izgradnjo spominskega doma v Kurovcu.

7. Za delegata v DO Radovljica je imenoval tov. Jordana Blaževiča.

8. V poslovni odbor za izgradnjo Koble je imenoval Janeza Žitnika, pooblaščenca za podpis pa sta predsednik SDS in direktor.

9. Za podpis samoupravnega sporazuma o ustanovitvi samoupravne stanovanjske skupnosti Jesenice je bil pooblaščen tov. Avgust Delavec.

Svet za reklamacije in inventuro

1. Potrdil je inventurni elaborat za leto 1973.

Inventurne viške je knjižiti na izredne dohodke, manjke pa na izredne izdatke.

2. Komisija za odprodajo OS in nekurantnega materiala naj napravi obračun razprodaje za prejšnje leto. Napraviti pa je tudi nove seznane materialov in osnovnih sredstev za odprodajo po TOZD.

Svet za izume, racionalizacije in izboljšave

1. Svet je predlagal spremembo 27. člena pravilnika o nagrajevanju izumov, tehničnih izboljšav in koristnih predlogov.

2. Svet je določil merilo za enkratne nagrade, ki znašajo najmanj 1000,— din in največ 5000,— din.

3. Ker je patent tov. Pirca prijavljen in ker ta patent ne bomo izkoriščali, dajemo izumitelju pravico, da patent odproda.

4. Tov. Pirca je dodelil po 27. členu pravilnika enkratno nagrado v višini 3500,00 din.

5. Za predlog šablone, ki jo je izdelal tov. Anton Vidic, naj kovinska delavnica iz tovarne Bohinj prouči možnost osvojitve.

6. Tov. Vidicu se dodeli nagrada v višini 2400,00 din.

7. Nova predloga (zaskočnik za garažna vrata — Vidic in spona za pritrditev suhomontažnega podboja — Zerovec) je objaviti na oglasni deski.

Svet za izobraževanje

1. Tov. Frančiški Smuk je svet odobril povrnitev stroškov šolanja in študijski dopust na ESS.

2. Potrdil je izpize za priučene lesne delavce.

3. Podelil je štipendijo tov. Janezu Erčulju, študentu II. letnika Biotehnične fakultete, gozdarski oddelek — lesna smer.

4. Potrdil je predlog sveta za delovna razmerja, da so delavci, stari nad 40 let pri opravljanju izpita za PK oproščeni predmeta matematike.

Sklepi iz zasedanja Delavskega sveta TOZD lesna predelava »Tomaž Godec« Boh. Bistrica z dne 25. januarja 1974.

1. Za predsednika DS se je izvolilo tov. Cvetek Janeza, za namestnika pa tov. Malej Metoda.

2. V svet za varstvo pri delu in požarno varnost so bili izvoljeni:

1. Gašper Karel
2. Bučar Franc
3. Crnko Jože
4. Kavčič Janko
5. Mencinger Ludvik
6. Dobravec Franc — mizarska

3. V komisijo za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti so bili izvoljeni:

1. Cerkovnik Janez — žaga
2. Odar Jože — predelava
3. Hodnik Jože
4. Gardener Simon
5. Mikelj Stanko
6. Urbanc Anton

4. V štab civilne zaščite so bili imenovani:

1. Žitnik Janez — načelnik štaba
2. Selan Leopold — namestnik
3. Bolčina Franc st. — član
4. Fujs Stefan
5. Podlipnik Jože
6. Podlipnik Franc
7. Kejžar Matevž
8. Kožar Franc
9. Sedlar Anton
10. Iskra Stanko

5. Za delegate za izvršilne samoupravne organe v DO so bili izvoljeni:

Svet za splošne zadeve — Hodnik Stanko
Svet za družbeni standard — Bučar Franc
Svet za gospodarjenje — Strgar Alojz
Svet za delovne norme — Zalokar Janko
Svet za izume, racion. in izb. — Podlipnik Franc
Svet za izobraževanje — Mencinger Franc
Svet za reklm. in inventuro — Malej Metod
Svet za obveščanje — Bijol Franc

6. V svet za splošni ljudski odpor so bili imenovani:

1. Jurij Hočevnar — predsednik
2. Edvard rPevc — namestnik
3. Janez Stare — član
4. Andrej Trojar — član
5. Ivan Robič — arhivar

7. Za delegata v komisijo za sestavo statuta DO se je izvolilo Mencinger Franca.

8. V komisijo za sestavo statuta TOZD pa se je izvolilo:

1. Strgar Alojz
2. Cvetek Janez
3. Rozman Franci
4. Stare Anton — predelava
5. Bijol Franc
6. Kovačič Janez

9. Glede na težko tržno situacijo za prodajo opažnih plošč se je sprejelo sklep, da se februarja in marca zmanjša proizvodnja opažnih plošč in se v naslednjih dneh ne dela:

2. februar
9. februar
15. februar
22. februar
2. marec
8. marec

Za te dneve imajo vsi zaposleni v oddelku opažnih plošč redni letni dopust.

Nabava eksotičnih vrst lesa

Proizvodnja sobnih, vhodnih in garažnih vrat je tesno povezana s porabo eksotičnih vrst lesa framire, sambe, mahagonija in plemenitih furnirjev. Pri nabavi omenjenih vrst lesa se srečujemo z večino jugoslovanskih proizvajalcev v severni Italiji na področju Benetk in Milana. Že večkrat je bilo postavljeno vprašanje zakaj samo v Italiji — odgovor je težak. Poznano je, da je Italija gravitacijsko najbolj ugodna, ker so transportne razdalje od afriških dežel najmanjše, poleg tega pa njihova lesno predelovalna industrija dosega že dalj časa zavidljive rezultate. Transportni stroški nabavljenih eksotičnih vrst lesa iz Italije, predstavljajo tudi za nas znatno nižje prevozne stroške.

Dosedanja zapažanja pri nabavi teh vrst lesa kažejo, da se je v lanskem letu dvignila cena več kot za 100 %. Posebni problemi nastajajo pri naših naročilih, ki zahtevajo kvaliteto in določene dimenzije, glede na dimenzije vratnih kril. Večkrat smo bili postavljeni pred dejstvo, da teh materialov, kljub visoki ceni, sploh nismo dobili, ali pa so se roki dobave podaljševali.

Spričo dejstev, ki so danes na dnevnem redu: naftna kriza, osamosvajanje afriških dežel, bo v letošnjem letu še težje. Povečali se bodo prevozni stroški, afriške dežele gradijo lastno predelovalno industrijo, čemur bo sledil vse manjši uvoz za italijansko lesno predelovalno industrijo.

Poleg vseh teh težav pa se naši dobavitelji dnevno srečujejo še s svojimi problemi: stavke, zahtevki po višjih plačah. Že v januarju in februarju se čuti pomanjkanje materialov in zahtevno po višjih cenah.

S tem člankom nisem mislil opravičevati dela na področju nabave eksotičnih lesov, vendar smatram, da bo potrebno razmišljati, kdaj bo prišla iz afriške predelave na naš trg potrebna količina furnirja. Zavedati se moramo, da je jugoslovanska proizvodnja tovrstnega materiala dokaj šibka, za takozvani furnir fine line pa sploh nimamo proizvajalca.

Z naštetimi težavami se bomo ubadali skozi vse leto. Potrebni pa bodo tudi ukrepi v proizvodnji, katera bo morala tako drago surovino izkoristiti v večji meri kot dosedaj, če hočemo doseči zaželeni poslovni uspeh.

Jože Lavrič

Sestanek s štipendisti

V petek, dne 1. februarja, to je v času šolskih počitnic, smo imeli sestanek s štipendisti našega podjetja. Sestanek je bil na upravi našega podjetja, katerega se je udeležilo 10 naših štipendistov. Seznanili smo jih z določanjem višine štipendij na osnovi družbenega dogovora o štipendiranju v občini Radovljica. Višina štipendije je odvisna od vsakoletno ugotovljenih življenjskih stroškov, dohodkov na člana družine štipendista, stopnje šole (srednja, višja, visoka), od letnika šolanja in od učnega uspeha. Osnovna formula za izračun višine štipendije brez upoštevanja internega dodatka na leto šolanja in učnega uspeha,

$$UZS = \left(\frac{DCD}{2} + OD \right) = \text{štipendija}$$

UZS — ugotovljeni življenjski stroški

DCD — dohodek na člana družine

OD — otroški dodatek

Po končanem šolanju se štipendisti zaposlijo v podjetju kot pripravniki. Pripraviška praksa traja za srednje šole 12 mesecev, za višje 15 in visoke 18 mesecev s tem, da se skrajša za čas, prebit na obvezni praksi v podjetju med vsakoletnimi šolskimi počitnicami.

Na kratko smo jih tudi seznanili z organizacijo podjetja po formiranju temeljnih organizacij združenega dela, z osnovnimi podatki o podjetju in proizvodnimi nalogami.

Po tem smo se pogovorili o uspehih, ki so jih dosegli v šoli in problemih, ki jih imajo pri učenju.

Glede na to, da za letošnje šolsko leto nismo dvignili osnove za izračun višine štipendij, so štipendije sorazmerno nizke. Opozorjeni so bili, kdor na koncu šolskega leta ne konča razreda, se mu štipendija ustavi, dokler ne popravi negativnih ocen in uspešno zaključi razred. Nato so si ogledali proizvodnjo vrat v novi hali tovarne Bled na Rečici, naslednje leto pa se bodo seznanili s proizvodnjo tovarne Bohinj.

Podelitev spričeval

Zaključili smo tečaj za pridobitev naziva »priučeni lesni delavec« (PK). To smo izvedli 26. 1. 1974 v Mladinskem domu v Bohinju. Tečaj je končalo 56 zaposlenih iz obeh tovarn.

Na zaključek smo povabili tudi predavatelje. Uvodni nagovor je imel tov. direktor, v katerem je posebej poudaril namen izobraževanja, čestital vsem, ki so tečaj končali in podelil spričevala.

Nato je tov. Egon Mihelič predaval o varstvu okolja in lepota naših gora. Predavanje je spremljal z barvnimi diapozitivi, čemur smo z zanimanjem sle ili.

To je prva skupina, ki je končala tečaj po dopisni metodi.

Z naslednjim smo že začeli in upamo, da bo tudi ta tako uspešen kakor je bil prvi.

Mali kotiček

Uredniški odbor Glasila je sklenil, da odpre stalno rubriko »Mali kotiček«, ki bo namenjena našim mladim dopisnikom — otrokom članov našega kolektiva.

Zato vabimo vse, ki imajo veselje za dopisovanje, da sodelujejo. Mnogi ste tudi člani različnih krožkov na šolah in bi lahko pisali tudi s tega področja.

Vse nas, ki delamo pri LIP-u bodo zanimali vaši problemi, ki jih prav gotovo imate in za katere morda ne najdete vedno razumevanja v svoji okolici.

Sploh pa bomo veseli, če boste pisali o uspehih v šoli, o tem, kako preživljate svoj prosti čas in seveda tudi o tem, kako nagajivi znate biti.

Saj se nismo zmotili, ali ne? Prepričani smo, da boste pridni dopisniki.

Uredništvo

FANT MOJ ZLATI

Z boja vračajo se partizani
mati išče sina svojega,
ne najde ga s pogledom svojim,
ker sovražniki so ubili ga.

Fant moj zlati, nikoli več
te ne bom gladila po laseh.

Mater groza spreleti,
ker sina ni,
da padel je na zemljo
za lepo, zlato svobodo.

Fant moj zlati, nikoli več
te ne bom gladila po laseh.
Vsi vračajo se, vsi
a tebe ni in ni
v boju padel si,
da sovražnikov več ni.

Fant moj zlati, nikoli več
te ne bom gladila po laseh.

Je že pomlad prišla
in prišla je svoboda
a pozabiti tega gorja
ne more mati žalostna.

Meta Banko

Matevžu Kejžarju — v spomin

Kako kruto se poigrava usoda z nami. Danes še čil in zdrav, jutri že pokopan. Tako iznenada nas je zapustil naš dolgoletni član kolektiva, Matevž Kejžar.

Matevž Kejžar, lesnoindustrijski tehnik, otrok velike delavske družine se je celo življenje prebijal skozi tegobe, da bi sebi in otrokom ustvaril boljši jutrišnji dan. Vendar mu to ni bilo dano. Še dva otroka študirata, da bi postala zrela člana naše skupnosti. Preko dvajset let smo delali skupaj, ustvarjali, izboljševali ter tako dosegli to kar imamo sedaj. Vendar njemu ni bila dana možnost, da bi žele rezultate svojega dela.

Kdo bi mogel opisati vse delo in trud, ki ga je vložil v času službovanja pri nas, kdo bi mu lahko povrnil vse preštane ure, samoodrekanja družini in posvečanja samo delu in le delu.

Ali poleg vsega dela je še našel čas, da je izredno študiral in diplomiral kot lesno industrijski tehnik na STS v Ljubljani. Velika je ostala vrzel med nami z izgubo človeka, ki mu je bila osnova delo. Vsi njegovi stanovski tovariši in sodelavci Lesnoindustrijskega podjetja Bled, predvsem pa sodelavci TOZD Tomaž Godec Bohinjska Bistrica, se zahvaljujejo za vse kar je naredil v našem kolektivu in obljubljamo, da tega ne bomo nikoli pozabili in ga bomo kot dobrega tovariša in sodelavca ohranili v lepem spominu, pred nami pa bo stal tak kot smo ga videli zadnji dan.

Hvala za priznanje

Bližnja preteklost nam je dala vrsto jubilejev-praznikov, katerih se bomo radi spominjali. Posebno v lepem spominu nam bo ostal tisti decemberski, ko je bil v podjetju podpisan samoupravni sporazum, ob tem slovesu pa so bila mnogim delavcem podeljena delovna priznanja.

Naj mi oprostijo »odlikovanci« čestitke v svojem in njihovem imenu zahvalim vsem tistim, ki so s svojo objektivnostjo prispevali, da so nam bila odlikovanja dodeljena — hvala.

O odlikovancih je bilo izrečenih nekaj opravičenih kakor tudi neopravičenih besed. To naj nas ne moti. Pot, po kateri se pride do odlikovanja imajo odprto vsi zaposleni — želimo jim srečno.

Dodelitev priznanja je bilo za večino odlikovancev presenečenje.

Kako pa so ta dogodek komentirali odlikovanci sami?

Prisluhnul sem družbi, v kateri sem bil tudi sam v hotelu »Jelovica« na Bledu.

— Solzne oči je imela delavka, skromne in tople so bile njene besede. Mlada sem prišla v podjetje, zdaj pa jih imam že nekaj čez štirideset. Nisem mogla verjeti, da bom odlikovana, kar večkrat sem prebrala pismo. No ja, to smo delali, pa nismo imeli ne delovnih oblek, ne tople malice — še kruha bolj malo.

Delali smo tudi ob nedeljah in praznikih. Rada delam, čeprav sem bolj boleha — da bi le dela ne zmanjkalo.

— Po hudičevu smo jo delali, pa tudi udarniško, kar za celi vlak vagonov smo naložili ob nedeljah — pravi možakar. No ja že gre, samo da bi bili zdravi.

Ja, postarali smo se v podjetju — kmalu bom šel v pokoj.

— Prišla sem v podjetje mlada — zdaj sem že v pokoju. Prijela sem za vsako delo: pri stroju, kramp, lopato, tudi cepin, ni mi bilo težko.

Obraz ji je žarel, ko je odpirala škatljo, v kateri je bilo odklikovanje s srebrnim vencem. Utihihnila je, kje so bile njene misli nisem vprašal.

Še in še bi lahko našteval, misli so se menjale, ugotovitve, ocene — saj je tudi ta pridni, tovariški, je aktiven na družbenem in političnem področju itd. — ali so nanj pozabili, da ga niso predlagali.

Da tudi to se lahko zgodi. Še vedno pa je v pristojnosti sindikalne organizacije v podjetju, da nenehno išče, ugotavlja in predlaga vse tiste, ki so prispeli na konec poti, ki pelje do odklikovanja.

SI

Enote CZ tovarne Bohinj v akciji

V torek, dne 22. januarja, nekaj pred deveto uro dopoldne so sporočili z železniške postaje Bohinjska Bistrica, da je prišlo na progi Bohinjska Bistrica—Jesenice, točneje v Soteski, do hude železniške nesreče, ko sta trčila dva osebna motorna vlaka.

Po hitrem ukrepanju so se zbrali člani civilne zaštite požarne varnosti, tehničnega reševanja in ekipa prve pomoči ter se z najnujnejšimi pripomočki za hitro reševanje odpravili na kraj nesreče. Prizor je bil grozovit. Kot prvim reševalcem se je prikazala žalostna slika, vlaka sta bila popolnoma zlepljena, lokomotivi povsem uničeni, iz vagonov so se slišali klici na pomoč preko 30 lažje ali težje ranjenih. Naše enote so takoj prišle z delom in samo dobro izvežbanim reševalcem in primerno dobro organiziranim reševanjem se je zahvaliti, da posledice nesreče niso bile še hujše. Kmalu za našimi reševalci so se pojavili na kraju nesreče tudi drugi iz ostalih podjetij v Bohinju in Bledu, zdravniška služba je imela polne roke dela. Ker takoj ni bilo na razpolago dovolj rešilnih avtomobilov, so ponesrečence vozili v bližnje zdravstvene domove in bolnišnico na Jesenice kar osebni avtomobili, ki so trenutno pripeljali mimo kraja nesreče.

Nesreča pa ni ta dan počivala. V poznih popoldanskih urah so progo usposobili za normalni promet. Vagone ponesrečenega vlaka so pripeljali na železniško postajo Bohinjska Bistrica, kjer pa se je lokomotiva sredi noči vnela in nastal je na vlakcu požar. Vse to je sredi noči opazil nočni dežurni gasilec v Tovarni Bohinj, ki je poklical na pomoč gasilce Tovarne in gasilce iz Bohinjske Bistrice, ki so hitro ukrotili požar, rešili pa so v zadnjem hipu še od ognja nepoškodovan vagon, ki je bil pripet na lokomotivo, tako da ni bilo še večje škode.

Akcija reševanja tega žalostnega primera je s strani enot civilne zaštite v Tovarni Bohinj popolnoma uspela, saj se je izkazalo, da vaje, ki jih občasno opravljajo člani enot niso organizirane zaman, saj so vsi pri reševanju pokazali veliko znanja in sposobnosti, predvsem enota za tehnično reševanje in ekipa prve pomoči.

ZJ

Preklic

Podpisani Justin Mrak iz Mojstrane preklicujem žaljive besede, ki sem jih izrekel 16. januarja 1974 na Rečici o mojstru Jožetu Koširju, ker so neresnične.

Uspeli nastopi sankočev

Sankaški šport v Bohinju ima že staro tradicijo, kar zvesto nadaljujejo mlajši tekmovalci in rekreativni sankoči. Ni se čuditi zato, da je med kolektivom Tovarne Bohinj mnogo takih, ki se radi ukvarjajo s sankanjem in tudi tekmujejo na raznih tekmovanjih.

Ker v športnem društvu v podjetju zaenkrat sankaški šport še ni zasedel pravega mesta, ker se več daje poudarka v zimskem športu na smučanje in manj na sankanje in drsanje ter hokey, so sankoči, ki tekmujejo, združeni pod sankaški klub Bohinj. Večina ali skoraj vsi so člani našega kolektiva.

Letošnje leto so najuspešnejše štartali Rozman Franc, Pikon Franc in Stare Srečko, saj so na velikem tekmovanju v okviru tekmovanja po stezah partizanske Jelovice v Rudnem med 80 nastopajočimi dosegli zelo dobre rezultate: Rozman je bil odlično 3, Pikon 4 in Stare 7.

V soboto, 19. januarja, pa je bilo v Bohinjski Bistrici XIII. meddruštveno tekmovanje za prehodni pokal Bohinja. Tokrat ekipno sicer zaradi slabe vožnje mladincev in mladink niso bili prvi, zasedli so drugo mesto, zato pa so bili boljši med posamezniki, saj je Rozman Franc dosegel prvo mesto. Uspeh je toliko večji, ker so nastopili prav vsi najboljši tekmovalci iz vse Slovenije.

Rezultati:

Člani:

1. Rozman F. (Bohinj) 4.20,0, 2. Cesen D. (Tržič) 4.27,0, 3. Stare S. (Bohinj) 4.28,2, 9. Pikon F. (Bohinj) 4.33,6, 15. Medja A. (Bohinj) 4.41,7, 16. Čubrilo B. (Bohinj) 4.42,8.

Starejši člani:

1. Meglič J. (Tržič) 4.33,9, 2. Česen M. (Tržič) 4.36,2, 3. Ahačič F. (Begunje) 4.41,9.

Mladinci:

1. Peternelj M. (Jesenice) 4.37,4, 2. Nemc J. (Tržič) 4.39,2, 3. Prevc M. (Železniki) 4.42,1, 7. Stanko M. (Bohinj) 5.138, 9. Gašperlin M. (Bohinj) 5.18,6, 11. Selan B. (Bohinj) 5.35,4, 15. Lisec M. (Bohinj) 6.13,7.

Mladinke:

1. Petelinkar V. (Sora) 5.03,1, 2. Solar I. (Železniki) 5.06,8, 3. Žmittek M. (Bohinj) 5.25,5, 6. Pintar B. (Bohinj) 5.59,6.

Članice:

1. Rev B. (Tržič) 4.48,1, 2. Ahačič A. (Begunje) 4.53,1, 3. Bertoncelj M. (Jesenice) 5.16,9.

Ekipno:

1. Tržič I.
2. Bohinj I.
3. Tržič II.
4. Železniki
5. Begunje I.

V sklopu priprav na to veliko tekmovanje pa je sankaški klub predhodno pripravil klubsko tekmovanje, ki je bilo istočasno tudi izbirno za sestavo ekipe, da bi nato nastopila na tekmovanju za pokal Bohinja.

Med člani je zmagal Rozman, pred Čubrilo, Staretom in Pikonom, med mladinci je bil najboljši Stanko, pred Gašperinom, med dekleti pa je bila najboljša Pintarjeva pred Žmitkovo. Po tekmovanju pa je bilo še rekreativno tekmovanje v sankanju, kjer je bil v kategoriji tekmovalnih sani najboljši Žitnik, pred Hodnikom, Suligojem in Bajtom, v kategoriji navadnih sank je bil najboljši Pirih Marjan. Takih tekmovalcev si člani kolektiva še želijo, zato je upati, da kljub slabi zimi, tako tekmovanje še bo v kar največjem številu. Mogoče bo uspelo tekmovanje izvesti množično v kolektivu.

ZJ

ISO-SPAN in sekanci v zimskem času

Kakor je poznano, uporabljamo za izdelavo sekancev — iveri za ISO-SPAN, žamanje in odpadke, ki nastajajo pri proizvodnji opažnih plošč in žaganega lesa.

Žamanje in odpadki iz oddelka opažnih plošč so suhi in ne nastajajo problem zaradi zmrzovanja, žamanje iz žagalnice pa je mokro in tudi zmrznjeno. Žamanje iz letne sečnje je delno že osušeno in tudi pri nizkih temperaturah ni zmrznjeno. Žamanje iz zimske sečnje pa je zmrznjeno, ker je beljava, ki gre v žamanje zasičena z vodo. Tudi ličje-lubje, ki je sveže in vsebuje precej smole vpliva na vezavo cementa v modelih. Kajti presušeno lubje izgubi že večji del smole in vsebuje več eteričnih hlapov. Sveže žamanje vpliva tudi na sekanje v sekiro stroju, predvsem pa na dezintegratorju. Suhi sekanci gredo med noži v dezintegratorju skozi in se ne ce-frajo ter lepijo na nože in obod stroja. Sveže žamanje, posebno pa namočeno, se že v sekiro stroju ne seka v redu, ker se rajč podi in nastajajo brke, katere mašijo ventilacijo in dezintegrator. Najboljši način sekanja je v tem slučaju ta, da sekamo skupaj žamanje iz predelave in sveže žamanje, s tem dosežemo, da nam suho žamanje sproti čisti stroj in ventilacijo. Sveže iveri imajo še enkrat večjo težo od suhih in tako se tudi rajč usedajo v ventilaciji, da moramo paziti na to, da se nam ista ne zabije in v hladnem vremenu ne primrznejo iveri.

Sekanci se pri sekanju segrejejo in na zunanji strani postanejo vlažni in pri vskladiščenju v silosu se sprimejo in zmrznejo med seboj. Tako nastane v silo-

su na obodu plašč zmrznjenih sekancev v debelini pol metra. Tudi sekanci v notranjosti zmrznejo med seboj, če je veliko sekancev mokrih in je bil les zelo zmrznjen, ker imajo akumulirano gotovo količino mraza v sebi. Ta masa sekancev se tudi ne posipa in s celo težo sedi na reskarju odjemalne naprave WEISS in ne pusti, da bi se premikal. Zato bo treba paziti, da v silosu ne bo več sekancev kakor polovica in se s tem zmanjša teža.

Za mešanje mase uporabljamo sedaj toplo vodo, tako da se sekanci že v mešalcu otalijo in cement lahko normalno veže. Pa tudi vpijanje tople vode v iveri je večje, s tem pa dosežemo večjo vlogo mase in preprečimo zažiganje cementa. Strjevanje mase v modelu je malo zadržano in to v primeru, da je veliko sekanc iz žamanja, ki nastaja pri žaganju hlodovine zimske sečnje in ima veliko svežega lubja s smolo.

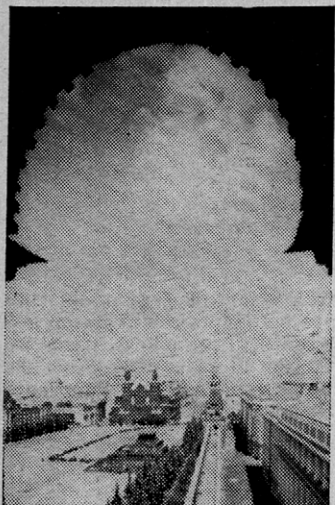
Letošnja mila zima ni vplivala veliko na vezavo cementa v oblikovnikih, vskladiščeni na prostem. Do novega leta je bilo skladišče suho in se oblikovniki niso prijemali na tla. Nato pa je mraz popustil in ni več zmrzovalo. Gotovo količino oblikovnikov smo vskladiščili v lopo za gradbene plošče, da imamo pripravljene za odpremo v slabih vremenskih pogojih. Do sedaj je bila odprema v redu, tako da je le problem kako narediti dovolj oblikovnikov, ko pa smo vezani na število modelov, sekance, cement in kemikalije. Pa tudi okvare na strojih so kar pogoste kar nujno zahteva temeljito rekonstrukcijo stiskalnice.

Bijol Franc

Vtisi s strokovno študijskega potovanja

(Drugo nadaljevanje)

Po bežnem ogledu mesta in njegovih znamenitosti nam je bilo odmerjeno eno dopoldne za ogled zveznega instituta za zaščito pri delu SSSR, kjer je zaposlenih 350 ljudi, znanstvenikov. Lahko smo si ogledali praktično delo posameznih laboratorijev po predhodnem uradnem razlaganju pomočnika direktorja omenjenega instituta, kjer

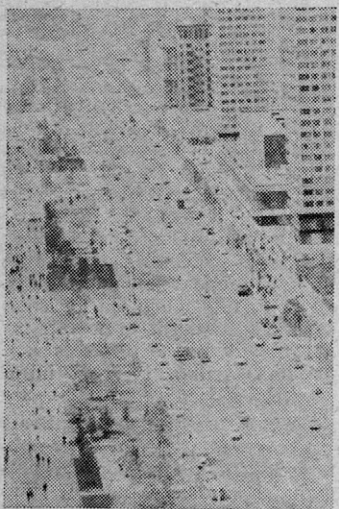
Pogled na Rdeči trg in Leninov mavzolej

nam je orisal način in delo njihove institucije, ter izvajanje varstva pri delu v SSSR. Do leta 1933 je urejalo varstvo pri delu ministrstvo za delo. Po tem letu pa je funkcija dana z dekretom v pristojnost sindikatov (VCSPS). Dandanes pa v SSSR-u obstaja takozvani koordinacijski plan za varstvo pri delu (Zakon otruje). To je v stvari zbirka zakonov in uredb in od tu se regulira tudi zaščita pri delu, ker v SSSR ne obstaja poseben zakon o zaščiti pri delu.

Na področju varstva pri delu je v Sovjetski zvezi angažiranih okoli 13.000 strokovnjakov, inženirjev, zdravnikov s priznanim visoko izobrazbo. V SSSR obstaja 30 specializiranih strokovnih institutov za zaščito pri delu z cca 150 različnimi laboratoriji.

V izobraževalnih institucijah obstaja 200 katedr v visokih šolah, kjer se predava iz materije zaščite pri delu.

Instituti za zaščito pri delu pri VCSPS (sindikati) obstajajo v naslednjih mestih: Moskva, Leningrad, Tbilisi, Kazan, Ivanova, Sverdlovsk.

Kalininov prospekt

Po zgoraj omenjeni razlagi smo razvili razpravo ter izmenjavo misli in mnenj z ozirom na njihovo ureditev varstva pri delu in našim načinom. V naslednjem smo ugotovili, da se oni lotevajo vseh problemov na strogo znanstveni način, kjer vsak primer obdelajo v laboratorijih ter preizkusijo zaščito in njeno uporabnost ter dobljene rezultate prenesajo v praktično uporabo s točnim navodilom, proti katerim ni ugovora. Izva-

janje varstva pri delu nadzorujejo posebni kontrolorji, ki so postavljeni od strani sindikatov z ustrezno strokovno izobrazbo. Probleme iz področja varstva pri delu rešujejo varnostni inženirji, ki preje dovršijo neko drugo stroko in se potem za potrebe svoje stroke dodatno izobražujejo z izrednim študijem in po končanem šolanju prevzamejo skrb za varstvo v svoji stroki, kar ima v nekem oziru prednost. To se je začelo v zadnjem času praktično izvajati tudi pri nas (Univerza v Nišu).

Po obhodu instituta in njegovih laboratorijev za zaščito pred ropotom, ventilacijo in izdelavo osebnih zaščitnih sredstev smo zapustili institut z vtisom, da se tam res dela na zaščiti delovnega človeka. Poleg omenjenega instituta smo obiskali še stalno razstavo dosežkov sovjetskega gospodarstva tako imenovani VNH-a ter paviljon iz področja varstva pri delu in rekreacijo delavcev. Ker pa smo si z ozirom na razsežnost in skopo odmerjeni čas lahko temeljito ogledali samo še razvoj raket in poletov v vesolje, takozvani »kozmos« in pa stroj ali aparat za selekcijo človekovih sposobnosti. Z ozirom na posamezne pogoje dela, kjer računalnik ugotovi posameznikove hibe in sposobnosti ter na podlagi dobljenih rezultatov razporedi delavca na njemu ustrezno delovno mesto tako, da ne odloča o njegovi razporeditvi noben osebni vpliv tem-

Univerza Lomonosova

več je razporejen nepristransko na delovno mesto, ki odgovarja njegovim sposobnostim.

Po obisku Leninovega mavzoleja in notranjosti trdnjave Kremelj ter zadnjim ogledom mesta in zanimivo vožnjo z moskovsko podzemno železnico, nas je spet dvignil jekleni ptič v sinje višave, od koder smo opazovali nekaj časa pod seboj rusko pokrajino, dokler nismo preleteli oblačno nebo in se povzpeli na višino 10.000 m in odhiteli proti severu preko tajg in močvirij v Leningrad. Iz višine 10 km smo opazovali nebo, pod seboj pa občudovali prostrane gozdove in obširna močvirja, ki v veliki meri nastopajo v tem delu Sovjetske zveze. Ko se človek zazre v te neskončne gozdove, razprostirajoče se proti severu, ima občutek, da so to neizčrpne gozdne mase in je obdelovalna zemlja zastopana v zelo majhnem obsegu. Ko smo v smeri poleta na obzorju zagledali severno morje odnosno Baltik in se je začelo letalo po stopnicah počasi spuščati v nižino, smo lahko opazovali nastajajoče vodovje Neve, ki naraste v veletok in se v obliki delte izliva v Leningradu v Baltičsko morje.

Mesto je bilo zavito v rahlo meglo, ki jo ustvarja v predmestjih industrija, ki bruhla iz dimnikov dim, katerega sproti od naša veter v nepregledno rusko tajgo.

Leningrad je z 4. milijoni prebivalcev poleg Moskve največje

mesto v Sovjetski zvezi ter je eden od najmočnejših političnih, gospodarskih, kulturnih in znanstvenih centrov v državi in tudi najvažnejša pristaniška luka. Osnovan je bil leta 1703 po zašlugi Petra Velikega kot Sant Peterburg. Leta 1941 spremenil ime v Petrograd, po smrti Lenina pa dobi leta 1924 ime Leningrad.

Da bi vzpostavili stik z ostalim svetom, je Peter Veliki postavil na enem od rokavov Neve trdnjavo in okoli nje začel načrtno širiti novo prestolnico, katere je bila od svoje ustanovitve do leta 1918 glavno mesto Rusije. Za časa oktobrske revolucije leta 1917 so se tu rojevali najvažnejši dogodki, kajti od tu je delovala revolucionarna vlada z Leninom na čelu.

Leningrad se smatra kot eno najlepših mest na svetu. Postav-

ljen je na pilotih v močvirnatem neugodnem zemljišču velike reke Neve in je zaradi tega prepleten s številnimi kanali ter povezan s 120 mostovi tako, da ga imenujejo »Severne Benetke«. Glavna prometna žila je Nevski prospekt, ki spaja Rdeči trg z dvorskim trgom kot najvažnejšim v mestu. Arhitektonsko so spomeniki grajeni pretežno v zahodno evropskem stilu, med najbolj znanimi je Zimski dvorec, letni dvorec Petra Velikega, Petropavlovska trdnjava, katedrala Aleksandra Nevskega, Admiraliteta, Vojni muzej, gledališče in Biblioteka. Biblioteka je bila osnovana leta 1714, akademija pa leta 1725. Mesto ima preko 50 muzejev, 200 raznih institutov in 1700 bibliotek.

V drugi svetovni vojni je bilo mesto obkoljeno celih 900 dni tj. od oktobra leta 1941 do februarja 1943. Mesto je bilo proglašeno zaradi izrednega odpora proti Nemcem za mesto heroj. Pred blokado je mesto štel 3 milijone prebivalcev, po preboju blokade pa samo 700 tisoč. Ne-

kaj se jih je uspelo v prvih dneh vojne rešiti preko Ladoškega jezera v zaledje. Mesto je bilo tudi po 14 ur dnevno pod stalnim ognjem topov in že po prvih dneh blokade brez vode, elektrike in plina. Razmere so bile tako strahotne, da niti ljudje, ki so to blokado preživeli, nočejo o tem govoriti. Grozljiv je dnevnik majhne, 12-letne deklice, ki ga je začela pisati, ko ji je umrla stara mama in ga zaključila z besedami: »Savičevi so vsi umrli, Savičevih ni več, ostala sem sama.«

Mesto je bilo med vojno do tal porušeno, toda sledov vojne ni videti več. Vse stavbe so v istem stilu obnovljene. Krasijo ga, kot sem že omenil, številni mostovi, katerih ograje so prava mojstrovina, uliti iz železa. Reka Neva je pravzaprav podaljšek iz jezera Ladoga dolg 74 km. Izliva se v Finski zaliv Baltičskega morja s razvejano deltó (45,6 km²), na kateri leži mesto Leningrad.

Mirko Arh

Sodoben gospodar

Oni dan sem čisto po naključju bral revijo »Naš dom«. Revija je bila iz leta 1972, julijska in septembrska izdaja. Pozornost mi je vzbudil naslov članka »Dresirani moški«, ki ga je napisala Echter Vilar. V članku je napisanih »krepkih« o ženskah in moških. Razmišljal sem o sebi in prijateljih in razmišljanje napisal »na prepil« kot pravimo.

Tisto, da moškim grozi degeneracija, bo malce kar držalo. Predstavniki »močnejšega« spola z neurejenimi, neznansko dolgi lasmi, v nekakšnih uniformah, obupnega obnašanja in sploh z minimalnimi izgledi moškosti so pa res od sile. Da, nekoč ni bilo junakov, vitezov, pač pa le širokoustenje posameznikov (to sem čital v omenjeni reviji) pa ne verjamem. V reviji piše med drugim, da se moški vedno za nečim skrivajo, da še zdaleč niso to kar hočejo predstavljati. Vitezi pa da so ves pomp okrog oblačenja, oboroževanja počenjali zgolj iz strahopetnosti in napihovanja pred ženskami, da bi jih le te občudovale. Razmišljal sem še o stavku: »Moški bodo morali enkrat spoznati, da jih prizadevanje okrog duševnega doživljanja žensk še niso pripeljala niti korak dalje, kajti te so uglasene le na materialne zahteve. Torej je moški ženski le materialna osnova — da jo prehranjuje. Najvišji ideal ženske pa je: brez dela in odgovornosti!

Ne vem kakšen namen je imela avtorica s tem opisovanjem »močnejšega spola« dejstvo pa je, da sem članek prebral in da ima avtorica tu in tam (če ne vse) veliko prav.

Oni dan sem bil priča družinskemu prepiru. Žena je zmerjala moža, da ji nič ne pomaga, da samo leži (mož namreč) in podobno. Mož jo je zmeden poslušal in čisto nazadnje bleknil: »Kaj pa drva, kdo skrbi za drva, kaj pa...?« Tu mu je zmanjkalo. Spet je bila v formi žena: »Čisto navadna reva si. Garam od jutra do večera. Ti pa samo v gostilni čepiš. Za otroke ti ni nič. Ne prebereš jim niti kakšne pravljice. Nikamor nas ne pelješ, še za v posteljo si zanič. Le kam sem gledala, ko sem te jemala. Kar lahko od hiše greš s tistimi ubogimi sto jurji vred, ki mi jih daješ na mesec!«

Tu sem se spomnil na odstavek avtorice članka: »Moški namesto da bi razmišljal o sebi, plodijo otroke žensk, gradijo mesto žensk in ženske postajajo ob tem vse bolj lene, neumnije, materialno zahtevnejše in seveda vedno bogatejše. Moški pa to ignorirajo, čeprav ženska pri vsem tem postaja tudi psihološko močnejša. Moški pa, da bi jih vrag, iščejo srečo v podrejanju.

Milo sem pogledal prijatelja in odšel. Naštevaje na drugi strani pa se je nadaljevalo z nezmanjšanim tempom in dosti glasnejšim tonom.

Avtorica članka je med drugim tudi napisala: »Moški počnejo vse rade volje, ker so zdresirani (torej tudi zmerjanje radi poslušajo)!«

Regeneracija moških, sem pomislil. Tu pa o kakšnem viteštvu res ne moremo govoriti. Moj prijatelj bi izgledal klavirno v še tako popolni viteški opremi. Pa ga za vraga ni zasrbel dlan. Kaj pa če bi žena sekala drva? Hudiča, s kom bi se pa potem še lahko postavil (pomislil sem na prebrani članek, kjer piše: Moški se počutijo varni le kot sužnji in si zato izberejo žensko. Kako bi se šele počutili varne, če bi jih lahko imeli več? (to je moja teorija).

Uganite?

Kdo največ v službi
gofljo vrti —
kdo največ glasilke
napenja v tri dni?
Je mlad al' je star —
al' srednjih je let —
na leta to revež
že mora počet.

Začela na njega
se ženka jeziti,
na moč že na ušesa
mu mora vpiti.
Ji reče možiček,
pokorno rekoč —
res nisem več tak —
ko bil sem nekoč.

Pri nas teh kolesov
nebroj se vrti —
na njih pa veriga
brezkončna drsi.

Se pikic na tisoče
tu naredi —
prav vsaka ima deska
piko na i.

Al' v levo al' v desno,
če mož bi zašel —
tak hitro k njemu
ta od spred bi prišel.
Kdor je premehek,
lahko se zgodi —
prav kmalu — nič kriv
na cesto sfrči.

Tone Golc

Humor

Stranka pride v prodajni oddelek. Reklamira skrivljena vrata, obenem pa pripomni, da je njegov sosed že kupil boljša vrata.

Šef prodaje pa kot iz topa: »To vam verjamem, samo ne pri nas!«

Kronika

STANJE ZAPOSLENIH
KONEC JANUARJA 1974

TOZD »Tomaž Godec«, Bohinjska Bistrica — 355 in 8 vajencev;
TOZD Bled — 259 in 4 vajence;
TOZD Podnart — 42;
TOZD Mojstrana — 37 in 2 vajence;
TOZD Trgovina — 6;
Delovna skupnost skupnih služb 115;
Skupaj — 814 in 14 vajencev.
Rodil se je:
Logar Francki — sinček

PO PIVSKO

Toneta njegov zdravnik pošlje na komisijo, ker že dalj časa boluje. Ponavadi malce nasekan se Tone ta dan še bolj napije. Ko korači v sobi proti komisiji, ga močno zanaša. V komisiji je tudi njegov zdravnik. Ko pride do njega, mu ta zasika:

»Jutri se javi pri meni!«
Tone gre drugi dan k zdravniku, ki pa ga takoj nadere:

»Vsaj takrat se drži nazaj, ko greš na komisijo!«

Tone pa mirno: »Saj sem se, drugače ne teče, tovariš zdravnik!«

Člani uredniškega odbora:

Robič Ivan, glavni urednik
Jeglič Silva, tehnični urednik

Žitnik Janez, Blažič Henrik, Trojar Andrej, Mencinger Franc, Kraigher Ciril